

FEDERACE
ŽIDOVSKÝCH OBCÍ
V ČESKÉ REPUBLICE

ZPRÁVA O PROJEVECH ANTISEMITISMU V ČESKÉ REPUBLICE V LETECH 2016 A 2017

OBSAH:

1. O této zprávě

2. Úvod

3. Definice antisemitismu

4. Charakteristika současného českého antisemitismu

5. Antisemitská literatura

6. Antisemitismus online

7. Projevy antisemitismu konce roku 2016 a roku 2017

8. Přílohy

- Soupis dostupných antisemitských incidentů v roce 2016 a 2017
- Pracovní definice antisemitismu
- Zpráva ODIHR 2016

1. O této zprávě

Federace židovských obcí v ČR (FŽO) nevedla v letech 2016 a 2017 vlastní statistiku antisemitských incidentů, tak jako tomu bylo v letech minulých. Bylo to způsobeno administrativními a personálními okolnostmi. Podle dostupných informací za rok 2017 evidovala Policie ČR 27 trestných činů s antisemitským podtextem. K dispozici je také souhrnná zpráva ODIHR, tedy Úřadu pro demokratické instituce a lidská práva (Office for Democratic Institutions and Human Rights) při Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE) za rok 2016. ODIHR však monitoruje veškeré trestné činy, spáchané z nenávisi, tedy nikoliv jen ty, které mají antisemitskou motivaci. Přehled ODIHR je uveden pro informaci jako Příloha č. 2 v závěru této zprávy.

Pro účely této zprávy byl v převážné míře použit text Zbyňka Taranta, profesora Západočeské univerzity v Plzni, který byl původně určen pro Kantorovo Centrum studií židovské diaspory, působící při Univerzitě v Tel-Avivu. Zpráva vychází především z vlastního pozorování a výzkumu autora, ale i ze sekundárních zdrojů, s odkazy uvedenými v poznámkách. Doplněna je i o některé události antisemitského charakteru, zaznamenané v letech 2016 a 2017 ze strany FŽO. Zpráva se ale opírá především o sekundární ukazatele, jako je online aktivita antisemitských hnutí, publikační činnost extrémistů, nebo zprávy Policie ČR.

2. ÚVOD

Přesto, že i v roce 2016 a 2017 docházelo k antisemitským incidentům, Česká republika může být stále považována za velmi bezpečnou zemi pro Židy. Úroveň antisemitismu ve společnosti se zdá být mnohem nižší než kdekoli jinde v regionu a vykazuje daleko nižší úroveň, než ve většině západoevropských zemí. Existují však některé negativní jevy, které by mohly představovat hrozbu pro budoucnost. Tím je například tendence malých skupin politických a kulturních elit ke konspiračnímu způsobu myšlení. Příklon těchto skupin k tzv. alternativním skutečnostem dodává významnou váhu jinak marginálním projevům a činí je tak hlasitějšími a viditelnějšími. Zatímco většinová společnost obvykle reaguje silným odmítnutím antisemitských incidentů, těmto vyznavačům konspiračních teorií a antisemitům se pomalu daří posouvat hranice toho, co je ještě považováno za přijatelné.

Stejně, jako v minulých letech, zůstávají největším problémem nenávislné projevy online, a to zejména kvůli rostoucímu vlivu „pro-kremelských“ webů, které nahradily neonacistické internetové stránky jako hlavní zdroj antisemitismu na síti (viz dále). Ve sledovaném období se projevila rovněž lokální ohniska latentního antisemitismu, a to během sporu o starý židovský hřbitov v Prostějově.

Česká republika zažila v roce 2017 období prosperity s růstem HDP o více než 3% a nízkou nezaměstnaností pod 4%. Země nadále získává vysoké hodnocení v oblasti bezpečnosti, míru (2) a svobody projevu (3). Bilaterální vztahy mezi Českou republikou a Izraelem zůstávají na vynikající úrovni. To se odrazilo i v obchodních a ekonomických vztazích, Izrael je třetím největším odběratelem pro český vývoz, těsně po Spojených státech a Číně, přičemž obchodní výměna dosáhla v roce 2016 přibližně 117 000 000 EUR (4). V roce 2016 navštívilo okolo 170 tisíc Izraelců Českou republiku, která je dlouhodobě považována za velmi bezpečnou destinaci pro izraelské turisty (5).

Uprchlická krize v roce 2015 měla jen malý faktický dopad na samotnou zemi, ale média o tomto tématu široce referovala a komentovala je, což vytvořilo paradoxní situaci "uprchlické krize bez uprchlíků" (viz níže).

Vedle evidence členů Židovských obcí neexistují přesné údaje o velikosti domácí židovské komunity, avšak odhaduje se mezi 3 až 4 tisíci, přičemž jen pár stovek tvoří její aktivní jádro (6). Židovské obce se nacházejí pouze ve větších městech, přičemž Praha je možná jediné české město, kde židovská komunita může mít udržitelný demografický profil.

Navzdory několika verbálním incidentům a zvýšené aktivitě extrémistických hnutí v elektronické oblasti zůstává Česká republika pro Židy bezpečnou zemí. Nicméně čerstvé statistické údaje nejsou k dispozici. Poslední zpráva Federace židovských obcí se týkala roku 2015 a uvedla, že většina antisemitských projevů v České republice probíhala na internetu, nedošlo k téměř žádným násilným činům a jen k několika izolovaným případům vandalismu či obtěžování. Navzdory rostoucímu projevům nenávisli on-line, česká židovská komunita nebyla vystavena žádným bezprostředním hrozbám (7).

Poslední šetření Antidefamation League (ADL) v České republice proběhlo v roce 2014, kdy bylo konstatováno, že asi 13% obyvatelstva (daleko pod hodnotami, vykázanými ve východní a západní Evropě) zastává antisemitské názory (8). Přesto, že ADL hodnotí výsledky výzkumu v ČR z hlediska

evropském kontextu jako pozitivní, lze pochybovat o jejich věrohodnosti, a to především díky použité metodologii, postavené na subjektivním hodnocení náhodně vybraných osob z židovské komunity. Průměrná úroveň antisemitismu v ČR je podle dlouhodobých šetření o něco nižší, jak ukazuje např. poslední sociální výzkum vztahu Čechů k různým národnostním skupinám, který se uskutečnil na jaře roku 2016. V té době byly české postoje vůči Židům neutrální až mírně pozitivní a Židé byli zařazeni do nejlépe hodnocené kategorie společně s Američany, Francouzi a Slováky. Od té doby však nebyl proveden žádný jiný výzkum podobného rozsahu, metody a počtu respondentů (9).

Parlamentní volby v říjnu 2017 výrazně změnilly českou politickou scénu, do Poslanecké sněmovny se dostala, poprvé v postkomunistických dějinách ČR, Strana přímé demokracie (SPD), která je vnímána jako populistická a ve volbách získala více než 10 procent. Zatímco strana není otevřeně antisemitská, někteří její členové jsou silně ovlivněni konspiračními teoriemi, jako jsou "Chemtrails", "Ilumináti", "Nový světový řád" nebo "Vakcinační konspirace" (10). Podle více svědectví z listopadu 2017 člen SPD, poslanec Jaroslav Staník, údajně prohlásil „*aby se všichni homosexuálové, Romové a Židi střídali už po narození,*“. Strana se za tyto výroky nikdy neomluvila a samotný poslanec je popřel (11). Z postu asistenta byl však odvolán a bylo na něj podáno trestní oznámení. Předseda SPD, Tomio Okamura, nemusí být sám antisemitou, ale jak ukazuje výše zmíněný incident, někteří poslanci této strany jimi být mohou. To, co dostalo tuto stranu do parlamentu, však byla islámofobie, nikoliv antisemitismus.

3. DEFINICE ANTISEMITISMU

Snaha o to, aby byla přijata definice antisemitismu, která by byla zakotvena v právních rádech jednotlivých zemí, probíhá již od 90. let. Přelomovou byla tzv. Berlínská deklarace z r. 2004, která tuto problematiku otevřela na mezinárodní úrovni. V následujících letech pak došlo k mnoha pokusům přijmout jednotné znění v rámci OBSE, Evropské Unie či dalších institucí. Agentura EU pro lidská práva (Fundamental Rights Agency - FRA) pracovní definici zveřejnila na svých oficiálních stránkách, posléze ji ale stáhla.

Od počátku panoval mezi předkladateli a mezinárodními institucemi konsensus, týkající se projevů tzv. starého antisemitismu, tedy „rasového“, sociálního, kulturního, náboženského, atd. Problém nicméně nastal při pokusech definovat antisemitismus nový, který vychází především ze vztahu ke státu Izrael, kterému jsou přisuzovány negativní vlastnosti starého antisemitismu, jakožto ke „kolektivnímu Židovi“. Tato diskuse nakonec vyústila v přijetí pracovní definice, která byla po mnoha úpravách a kompromisních návrzích, přijata Mezinárodní aliancí pro paměť holocaustu (International Holocaust Remembrance Alliance – IHRA) v květnu 2016. V červnu 2017 pak doporučil svým členským státům implementaci definice v takto přijatém znění Evropský parlament.

Novelizované znění definice, které bylo schváleno IHRA v lednu 2018, je uvedeno v Příloze č. 1 této zprávy. V době redakční uzávěrky této Zprávy (březen 2018) prozatím k implementaci definice v rámci ČR nedošlo.

4. CHARAKTERISTIKA SOUČASNÉHO ČESKÉHO ANTISEMITISMU

1. **Antisemitismus bez Židů** - antisemitismus přežívá i bez židovské přítomnosti. "Židovské" vizuální charakteristiky jsou připisovány nežidovským osobnostem v karikaturách. Zobrazují se seznamy osob, vnímaných jako Židé, které obsahují převážně nežidovská jména. Jména nežidovských politiků jsou úmyslně zkreslována, aby vypadala jako židovská.

Příklady antisemitismu bez Židů - nežidovští politici, zobrazení v karikaturách s "židovskými" atributy za účelem dehonestace. Obě karikatury byly nakresleny vysokoškolským studentem Ondřejem Sidorem. Karikatura na levé straně líčí vůdce ANO a v té době ministra financí Andreje Babiše, který padá do záchodu na zavěšeném těle Miroslava Kalouska (bývalého ministra financí ze strany TOP 09). Židovská hvězda je umístěna na Babišově hlavě, zatímco Kalousek je oblečen jako ortodoxní Žid s kypou a kufrem s logem Shekel. Karikatura napravo je zajímavým příkladem použití antisemitismu jako zbraně pro vnitřní hádky v krajně-pravicové scéně. Ukazuje vůdce anti-muslimského hnutí „Islám v ČR nechceme“ Konvičku jako Žida se zkresleným jménem „Cohen-Weetschka“. Martin Konvička není Žid.

2. **Latentní antisemitismus** - přežívá skrytý ve společnosti v podobě nevinně vyhlížejících frází a slovních obrátů, jen aby se projevil, jakmile se Židé stanou identifikovatelnými jako Židé. To se projevilo v případě prostějovského hřbitova (viz níže).

3. **Bipolární antisemitismus** - současný antisemitismus v České republice není omezen pouze na jednu stranu politického spektra. Nejčastější antisemitské projevy nelze identifikovat ani jako pravicové, ani jako levicové. Studie ukazují, že přívrženci krajní levice vyhledávali, šířili a sdíleli velmi podobný on-line obsah se svými krajně pravicovými protějšky.

4. **Orientace na Rusko** – přesto, že zpočátku došlo v antisemitských a neonacistických kruzích k značným rozporům, týkajícím se ukrajinského povstání na Majdanu v roce 2014, téměř celá antisemitská scéna v České republice dnes silně manifestuje podporu ruskému prezidentovi Vladimíru Putinovi a hraje důležitou a aktivní roli ve fenoménu "falešných zpráv". Ze 112 antisemitských webových stránek v českém jazyce bylo asi dvě třetiny „pro-kremelských“. Zatímco ne všechny webové stránky "fake-news" jsou nutně antisemitské (některé se vyhýbají přímým odkazům na Židy), všechny antisemitské weby mají tendenci sdílet falešné zprávy, favorizující politiku Kremlu, včetně oficiální ruské propagandy (Sputnik, RT atd.). Antisemitská hnutí mají také tendenci kopírovat ruskou politickou linii, když hovoří o mezinárodních záležitostech, geopolitice, apod.

5. **Starý antisemitismus** – Přesto, že v západních zemích je dnes pozornost zaměřena především na „nový“ antisemitismus, který se týká Izraele, "starý" antisemitismus („rasový“ antisemitismus, konspirační teorie, rituální pověry) zůstává problémem ve východní Evropě. S rostoucím významem a

četností „fake-news“ (falešných zpráv) se zdá, že tento "starý" antisemitismus se dokonce vrací, neboť hraje důležitou roli v konspiračních teoriích.

6. Problémy Západu - Na rozdíl od západní Evropy, islamismus zůstává prozatím v ČR okrajovou záležitostí, hlavně kvůli malé velikosti a specifické povaze domácího muslimské komunity. Snahy o propagaci BDS (hnutí, vyzývající k bojkotu a sankcím vůči Izraeli) vyzněly většinou zcela naprázdno. Pokusy o zavedení označení izraelského zboží, vyrobeného na Západním břehu, byly oficiálně odmítnuty Poslaneckou sněmovnou Českého parlamentu.

5. ANTISEMITSKÁ LITERATURA

V roce 2017 publikovali neonacistická a krajně pravicová vydavatelství v České republice asi půl tuctu knižních titulů, což potvrzuje určitý pokles po rekordním roce 2015, kdy bylo vydáno 15 takovýchto knih. Pokles je pravděpodobně způsoben policejním zásahem v roce 2015 vůči jednomu z neaktivnějších vydavatelů Adamu B. Bartošovi, který je znám také jako vůdce politické strany Národní demokracie. Bartoš čelil soudním žalobám ve více obviněních, včetně podněcování k násilí, popírání genocidy a podpory a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod. Očekává se, že probíhající soudní proces bude nejvýznamnější a nejkomplexnější a jeho výsledek může stanovit významné precedenty do budoucna (13).

Počet antisemitských knih, publikovaných krajně pravicovými vydavatelstvími v České republice

Vydavatel / rok

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Guidemedia etc.	0	0	0	0	2	4	7	2	1	0
Bodyartpress	0	5	0	2	2	4	3	9	3	3
Adam Bartoš	0	0	0	0	0	0	4	4	3	3
Kontingent press	1	0	2	0	0	0	0	0	0	0

Zdroj: bibliografický výzkum Z. Taranta

Názvy antisemitských knih, publikovaných krajními pravicovými vydavatelstvími v České republice v letech 2016 a 2017

Název Autor	Rok vydání	Vydavatel
Naše doba a hloubka tajnosti, Jan Fiksa	2017	Bodyartpress
Nový světový řád, Ralph Epperson	2017	Bodyartpress
Likvidace bílé rasy, Radek Velička	2017	Bodyartpress
Adam B. Bartoš: Výsluch	2017	Adam B. Bartoš
Konec liberalismu v Čechách: Co dál?, Ladislav Malý	2017	Adam B. Bartoš
Základy politické nekorektnosti, Josef Hausman	2017	Adam B. Bartoš
Národní demokracie 2014, Adam B. Bartoš	2016	Adam B. Bartoš

Hilsnerova aféra a TGM, Jan Rys	2016	Adam B. Bartoš
Velká válka kontinentů, Alexander Dugin	2016	Adam B. Bartoš
Americké spiknutí, Jesse Ventura	2016	Bodyartpress
Mýtus šesti miliard, David Hoggan	2016	Bodyartpress
Mistři a otroci 20. Století, Traian Romanescu	2016	Bodyartpress
Odhalování holokaustu, Germar Rudolf	2016	Guidemedia atd.

Zdroj: bibliografický výzkum autora

Výše uvedená tabulka zahrnuje publikace pouze krajně pravicových vydavatelů. Je však třeba poznamenat, že v uplynulých letech některá standardní vydavatelství, jmenovitě Naše Vojsko, publikovala knihy odsouzeného popírače holocaustu Davida Irvinga. Když v roce 2016 vypršela autorská práva ke knize „Mein Kampf“, Naše vojsko jí ihned vydalo, a to dokonce s hákovým křížem na obalu, a aktivně jí propagovalo na svých internetových stránkách. Takovéto případy je třeba považovat za naprosté redakční selhání ze strany vydavatelů, zejména nakladatelství Naše Vojsko, které bylo původně založeno koncem čtyřicátých let bývalými československými protifašistickými bojovníky a mělo by s ohledem na toto dědictví podporovat určité národní a morální hodnoty.

Na druhou stranu je třeba poznamenat, že v celkovém počtu více jak 17 tisíc knih, publikovaných v českém jazyce každým rokem (14), představuje tato desítka antisemitských titulů jen kapku v moři českého knižního trhu.

6. ANTISEMITISMUS ONLINE

Rok 2017 potvrdil pokračující transformaci české antisemitské scény. Zatímco před deseti lety většina antisemitského obsahu byla vydávána neonacistickými a pravicovými webovými stránkami, neaktivnějším zdrojem antisemitismu jsou dnes tzv. konspirační nebo "falešné" internetové stránky. Podle rozboru Z. Taranta bylo na síti v roce 2017 okolo 112 antisemitských webových stránek v českém jazyce, od velkých webových portálů až po malé blogy. Toto číslo by znamenalo určitý nárůst ve srovnání s rokem 2016, kdy bylo zjištěno zhruba 107 těchto webů. Tato čísla je však třeba považovat pouze za orientační kvůli subjektivní povaze hodnocení.

Pro účely této zprávy je "spiknutí" definováno jako pseudonáboženská tendence vysvětlovat okolní svět optikou konspiračních teorií. "Fake-news" jsou definovány jako falešné, vymyšlené zprávy, obvykle vytvořené s použitím obsahu, který byl zkreslený, zmanipulovaný nebo vyňatý z kontextu tak, aby vyvolal negativní emoce ze strany čtenáře. Do velké míry se obě scény překrývají, a to přesto, že falešné zprávy jsou vytvářeny lidmi, kteří vědí, že jejich interpretace faktů je lživá, zatímco "spiknutí" může být projevem politického nebo kvazi-náboženského světového názoru.

Na rozdíl od neonacistických a krajně pravicových antisemitských webů minulosti jsou konspirační a falešná zpravodajská média schopna zaměřit se na mnohem širší publikum euroskeptiků a antiglobalistů, včetně těch, kteří by za normálních okolností odmítli politický extremismus nebo antisemitismus. Tyto webové stránky se obvykle stylizují do role falešné opozice tím, že se prezentují jako zdroje "alternativních" informací. S názvy jako "Český svobodný tisk" (15) "Outsidermedia" (16) "Svobodný tisk" (17), "Zvěděvec" (18), "Opozice nového světového řádu" (19) nebo "Protiproud" pro ty, kteří hledají "alternativní" životní styl. Mnoho z nich kombinuje antisemitské konspirační teorie s běžnou ezoterikou - alternativní medicínou, tajemnem, U.F.O., perpetuum-mobile, parapsychologií, talismany, amulety, orientální medicínou apod.

Zatímco fenomén falešných zpráv je obvykle spojen s rusko-ukrajinskou válkou, mnoho z těchto webových stránek je ve skutečnosti mnohem starších. Například Zvěděvec (21) nebo konspirační esoterická webová stránka Osud - Fate (22) existují alespoň od roku 1999, tedy mnoho let před Facebookem, Twitterem nebo YouTube. Podobně také webové stránky, jako je Český svobodný tisk (23) nebo Opozice nového světového řádu (24) existovaly dávno před vypuknutím rusko-ukrajinské války v roce 2014. Je ovšem pravda, že aktivity konspiračního a falešného zpravodajství se významně zvýšily od roku 2014. Objevily se také nové webové stránky, jako je Aeronet (25), AC24 (26), OutsiderMedia (27), Orgo-net (28), Svobodné Noviny (29), Leva-Net (30), Svobodný vysílač (31), atd.

Stupeň antisemitismu na těchto webových stránkách je poněkud různorodý. Je pravda, že ne všechny konspirační, falešné zprávy a „pro-kremelské“ stránky musí být antisemitské, ale téměř všechny antisemitské weby jsou také „pro-kremelské“. Některé, jako je AC24, se – jak se zdá - důsledně vyhýbají židovské tematice a antisemitské projevy se zde objevují pouze v diskusních fórech pod články. Naproti tomu internetové stránky jako Aeronet, LevaNet, Opozice nového světového řádu, Český svobodný tisk, OutsiderMedia nebo Svobodný vysílač projevují svůj antisemitismus zcela nepokrytě.

Určitý úpadek neonacistických aktivit on-line lze vysvětlit i tím, že téměř dvě třetiny českých antisemitských webových stránek jsou dnes umístěny na serverech v České republice a tudíž v dosahu české jurisdikce. V minulosti měli neonacisté tendenci používat americké hostingové služby, aby se české jurisdikci vyhnuli. Nově založené konspirační internetové stránky ale používají jiné metody. Buď s určitým sebevědomím manifestačně zveřejní svá jména a adresy ve veřejných databázích (Who.is, CZ.NIC), nebo používají falešná jména osob a organizací a skrývají své skutečné lokalizace prostřednictvím několika mezičlánků, aby zakryly svou pravou identitu.

Identifikace databází s názvy domén a porovnávání s jinými veřejně dostupnými zdroji odhaluje přímé osobní propojení mezi různými webovými stránkami. Existují případy, kdy jedna osoba provozuje několik internetových stránek najednou (například Pavel Hlávka, který provozuje Svobodný vysílač a InfoWars.cz). Někteří z těch, kteří provozují tyto webové stránky, jsou ve svém okolí známí jako drobní podvodníci, někteří provozují různé esoterické podniky, jako jsou "meditační zahrady" nebo esoterická knihkupectví, atd. Ostatní, jako např. zakladatel internetových stránek Aeronet, jsou v přísném utajení a mají tendenci být agresivní v reakci na jakékoli pokusy o odhalení jejich identity.

Velkou platformou antisemitských webových stránek v letech 2016 a 2017 byla internetová doména Parlamentních listů (32). Tato internetová stránka, která má v současnosti více čtenářů než některé z hlavních mediálních domů (33), vytváří vazbu mezi konspirační scénou a širším veřejným diskurzem. Nejen, že působí jako zpětná vazba pro kontroverzní a radikální falešná zpravodajství, ale také poskytla své subdomény některým webovým stránkám, jako např. Protiproud (<http://protiproud.parlamentnilisty.cz>) nebo Freeglobe (<http://freeglobe.parlamentnilisty.cz>). Parlamentní listy rovněž používají své oficiálně znějící jméno k tomu, aby oslovily ruské čtenáře jako by byly oficiálním mluvčím českého parlamentu a záměrně tak poskytovaly prostor ruské propagandě. Webová stránka je vlastněna společností Our Media, jejímž většinovým vlastníkem je senátor a herní magnát Ivo Valenta.

Není to jediný případ významné veřejné osobnosti, která aktivně poskytuje prostor pro podporu antisemitismu. Dalším případem je Petr Hájek, bývalý politický poradce prezidenta Václava Klause. Hájek otevřeně projevil své přesvědčení o konspiračních teoriích z 11. září a v současné době provozuje antisemitskou stránku Protiproud. Další antisemitská internetová stránka Nová republika ("New Republic") je vedena bývalým sociálnědemokratickým ministrem zdravotnictví Ivanem Davidem. Antisemitský obsah na Facebooku sdílí i senátor Jaroslav Doubrava. Antisemitské konspirační teorie podporoval senátor, bývalý poslanec a bývalý soudce Nejvyššího soudu Jaroslav

Vyvadil. Po volbách v roce 2017 bylo do Parlamentu za Stranu přímé demokracie zvoleno více než deset poslanců, ovlivněných spikleneckým myšlením. Takováto afinita určitých politických elit ke konspiračním teoriím a k antisemitismu by se mohla stát nebezpečným trendem do budoucna.

7. VÝZNAMNÉ PROJEVY ANTISEMITISMU KONCE ROKU 2016 A ROKU 2017

2016 - Výslovné antisemitské projevy na veřejném politickém shromáždění

Dne 17. listopadu 2016 se na Letenské pláni v Praze konalo shromáždění neostalinistických a krajně pravicových hnutí. Akce byla organizována občanským sdružením Spolek za naši kulturu a bezpečnou zem (34), které je personálně propojena s Národní demokracií (35). Během shromáždění zazněly výslovně antisemitské projevy, včetně odkazů na "4 000 let staré spiknutí", „spiknutí židovských lóží" a Protokoly sionských mudrců (36), bez toho, aby upoutaly pozornost policie nebo médií. Ačkoli se takový spiklenecký antisemitský obsah dlouho objevoval na webu, byl to poprvé v mnoha letech, kdy byly v České republice tyto nenávislné antisemitské projevy veřejně prezentovány na legální demonstraci.

Starý židovský hřbitov v Prostějově, roky 2016/2017

V roce 2013 byla zahájena jednání o možnostech fyzické a morální rehabilitace místa zničeného židovského hřbitova v moravském městě Prostějov. Tato iniciativa byla původně koordinována prostřednictvím MZV s českou židovskou komunitou, ale později ji převzala zahraniční židovská nadace Kolel Damesek Eliezer, kterou založil rabín Louis Kestenbaum. V roce 2013 byla v místech hřbitova slavnostně odhalena replika zničeného náhrobku rabína Tzvi Yehoshuy Horowitze, bývalého hlavního rabína Prostějova, a to za účasti ortodoxních rabínů ze Spojených států a starosty Prostějova.

Navzdory tomuto pozitivnímu začátku celého projektu, kdy místní obyvatelé aktivně spolupracovali při hledání ztracených náhrobků (v mnoha případech bylo zjištěno, že je předchozí majitelé domů používali jako dlažbu svých pozemků), v roce 2016 obdržela Radnice města petici se žádostí, aby celý projekt zastavila. Autoři petice šířili manipulativní informace o podstatě projektu s tím, že hrozí, že "Židé obezdí celé náměstí". Skutečné pozadí a možné motivy signatářů petice zůstávají neznámé, i když jeden z nich v e-mailové korespondenci s magistrátem vyjádřil názory, které vychází z konzervativní křesťanské teologie. Prostějovský magistrát také obdržel několik antisemitských dopisů a letáků, které jej obviňují z "umožnění konání sionistického spiknutí". Místní noviny Prostějovský večerník, který je v gesci jednoho z členů městské koalice, zahájily kampaň, ve které prezentovaly tento případ – zpočátku standardní diskusi o tom, jak by měl být veřejný prostor využit - jako konflikt mezi českým národem a globálním židovstvem. Samotné město pak řešilo případ poněkud necitlivě a obvinila nadaci Kolel Damesek Eliezer z poškození dobrého jména Prostějova. Celý případ vyvrcholil v dubnu 2017, kdy byl památný náhrobek rabína Tzvi Yehoshua Horowitze vandalizován místními dětmi.

Je diskutabilní, zda nadace Kolel Damesek Eliezer přistoupila k řešení tohoto problému s dostatečnou empatií. I kdybychom však připustili podcenění tohoto problému, nikdy by to nemohlo odůvodnit či legitimizovat tak nepřátelské reakce, jakých jsme byli svědky. Navzdory obecně nízké úrovni antisemitismu v zemi je třeba věnovat pozornost místnímu kulturnímu kontextu, neboť stále existují místní skupiny obyvatel, u kterých antisemitské přesvědčení přetrvává.

Karikatura, publikovaná v místních elektronických novinách Prostějovská pravda v reakci na případ prostějovského hřbitova. Karikatura zobrazuje židovská zombie, vylézající z hrobů a snažící se ublížit dítěti, které se snaží dostat do své školy. Karikatura je nazvána: "Noc žijících Židů v Prostějově!". "Zavři ... ! Dostaneme se tam před začátkem vyučování!" (Prostějovská pravda, leden 2016).

Občanům a úředníkům města Prostějov

Vážení,

ve městě Prostějov se vede boj proti zlu za celou Českou republiku, proto vás podporujeme z celé České republiky!

Zásadně neustupujte teroru židů, který se jen roztahují a konají hrubý nátlak na slušný Český lidi. Za posledních 27 let nám tady židi ukázali co jsou zač a co dovedou. Židi jsou nepřizpůsobivé kořistnické hyeny, které jen terorizují všechny hostitelské národy a pracují na jejich vyhlazení, toto vyhlazení nežidů obsahuje podrobně jejich zločinný spisek, kterým se řídí, jménem TALMUD! Kam se hrabe Hitlerův Mein Kampf, to je čajiček! 27 let se tady židi snaží o likvidaci všeho Českého, o likvidaci obživy pro Český národ. 27 let tady židi kradou, zadlužují, vykořisťují, vyhlazují Český národ, je to genocida, ano, co to je když se vytvoří žebrácké podmínky pro Český národ, které neumožňují zakládání Českých rodin a tedy narození Českých dětí, ano to je genocida, holokaust Českého národa páchaná židy, tady a teď, vážení, probudte se , naši vrazi žijí mezi námi a podle se usmívají, jak jim to v roce 89 vyšlo, ten odporný podraz, a blbečkové cinkali!

Židáci jsou imigranti a nežádoucí imigranti, tady je vidět kam vede nemístná tolerance k imigrantům, k vyhlazení hostitelského národa, jako v celé Evropě. Imigranti ven! A ještě by tu chtěli mešity a sinagogy a pomníky, NE!!

Občané zlu se nesmí ustupovat! NE židům, naprosto nic, žádný pomník!! Žid nelže a nekrade jen když je mrtvý!! To je historická zkušenost všech minulých generací! **Se židy není soužití možné!!** Ještě v 19. století bylo běžné, že židovský věfital chodil omrdávat ženu a dcery dlužníka!!! Dejte pozor, ředitel gymnázia je taky židák, Michal=žid, Smuc=žid, to je totiž Schmuttzer. Nejsme žádný židoprotektorát! Nebudeme otroky židů!! Židy tady nechceme, ven!!! A nebudou nám poroučet podělaný americký rabíni, dosti!!! Už víme na co byl užitečný Auschwitz!!! V parlamentě máme 280 židáků, pro koho myslíte, že pracují? No pro Čechy určitě ne!!!

Lidi dejte si pozor. Konfident Špidla je taky židák, kurva podlá záškodnická!!! Tady je Česká země, tady budou věci podle Čechů a ne podle imigrantů židáků!!!

Pokud chtějí židáci napravit křivdy tak v německu a u těch co platili Hitlera, a to byli židáci!! Vraždit Slovany na východě se jim líbilo, ale když to odneslo pár židáků tak budou kvíčet paraziti!!

Naše děti nebudou chodit kolem vylhané připomínky něčeho vylhaného a židovského, NIC nedovolíme v celé České republice, vše židovské pryč a hned!!! Tady není židostán!!! Přestože se o to snažej!!!

Chtějí najít řešení, ano, řešením je vše židovské pryč, odneste si to židáci do izraele, TADY NE!!! Dívejte se , kdo má zarostlou drážku je žid!! Též Roman, egon, daniel, miša, bára viki, dany, esterky, atd. **Kopírujte pro lidi!**

Anonymní leták, distribuovaný v Prostějově během sporů o hřbitov v září 2017. Mimo jiné uvádí: "Žid nelže a nekrade, jen když je mrtvý. Žít s Židy společně není možné!" (Prostějov, 2. 9. 2017, osobní archiv Tomáše Jelínka).

Znesvěcení památníku v dubnu 2017 (foto: osobní archiv Tomáše Jelínka)

Anonymní dopis, adresovaný prostějovské radnici (listopad 2016): "Paní starostko // Chci vás upozornit na praxi vaší paní. Tato dáma vede u vás na radnici židovsko-sionistické spiknutí."

V minulosti dost často jezdila do Izraele, kde se potkávala s židozedeňáři z celého světa. Na vašich webových stránkách dokonce založila sekci údajných obětí koncentráků. V otázce židáckého hřbitova U Chorázky se určitě kamarádí s těmi americkými židáky a vás zastupuje jen tak naoko. Bude se snažit na radnici uzurpovat co největší množství moci a vynášet informace svým židovským kamarádům. // Věřím, že tím jako správná křesťanka budete odpovědně zabývat". (Osobní archiv Tomáše Jelínka)

8. PŘÍLOHY

Příloha č. 1

Soupis dostupných antisemitských incidentů v roce 2016 a 2017

Leden 2016

- Urážlivý a zjevně antisemitský text s prvky nepřímého podněcování k nenávisti zveřejněný na stránce národní demokracie, „Novoroční slovo předsedy Národní demokracie k českým Židům“ s uvedením autorství Adama B. Bartoše

Únor 2016

- Antisemitský dopis Židovské obci Liberec- PROTEST proti židokamenům v Liberci, anonym

Listopad 2016

- pietní akt u příležitosti Dne veteránů- student Integrované střední školy Rakovník Jirkov se představil v historickém stejnokroji příslušníka SS

Listopad 2017

- článek Jaroslava Šajtara v elektronické verzi Reflex s názvem „Před 100 lety začala Velká říjnová socialistická revoluce“ <https://www.reflex.cz/clanek/historie/83024/pred-100-lety-zacala-velka-rijnova-socialisticka-revoluce.html>

Příloha č. 2

Pracovní definice antisemitismu

„Antisemitismus je takový způsob nazírání na Židy, který se může projevit jako nenávisť vůči nim. Slovní a fyzické projevy antisemitismu jsou namířeny proti Židům i nežidovským osobám, případně jejich majetku, proti židovským společnostem, institucím a náboženským zařízením.“

Dále může tato nenávisť být směřována proti státu Izrael, nazíranému jako židovský celek. Antisemitismus velmi často obviňuje Židy ze spiknutí, které má škodit lidstvu a mnohdy viní Židy z toho, že „vše špatně dopadá“. Tato nenávisť se projevuje v rétorice, v psaném projevu, vizuálních formách a akcích a využívá zlovolných stereotypů s negativními charakterovými rysy.

Současné příklady projevů antisemitismu ve veřejném životě, v médiích, na školách, na pracovištích a v náboženských oblastech jsou uvedeny níže, a to s ohledem na obecnou povahu věci. Výčet těchto příkladů je pouze demonstrativní, nikoliv taxativní.

- vyzývání, napomáhání či ospravedlňování zabíjení Židů nebo k jejich persekuci ve jménu radikálních ideologií nebo extremistických náboženských názorů
- používání lživých, dehumanizujících, démonizujících nebo stereotypních obvinění vůči Židům jako takovým, nebo vůči Židům jako kolektivu, jako například – i když nejen - šíření mýtu o světovém židovském spiknutí či o tom, že Židé ovládají média, ekonomiku, vlády či další veřejné instituce
- obviňování Židů jako celku za to, že jsou zodpovědní za skutečné i domnělé zločiny židovských jednotlivců či skupin a dokonce i za zločiny spáchané nežidovskými osobami
- popírání faktu, rozsahu a mechanismu (např. existence plynových komor) či záměrné popírání genocidy židovského lidu, páchané nacionálně-socialistickým Německem a jeho podporovateli a spoluviníky během II. světové války (holocaust)
- obviňování Židů jako národa, či jako státu, z toho, že si holocaust vymysleli nebo ho zveličují
- obviňování židovských občanů z toho, že jsou více loajální vůči Izraeli, či z toho, že dávají přednost otázkám světového židovstva před zájmy států, jejichž jsou občany
- popírání práva židovského lidu na sebeurčení, např. tvrzením, že existence Státu Izrael je založena na rasismu
- uplatňování dvojího metru při posuzování chování, které není očekáváno a vyžadováno vůči jiným demokratickým státům
- využívání symbolů a podob, spojených s klasickým antisemitismem (např. obvinění, že Židé zabili Ježíše, či pověra o rituální vraždě) pro charakterizaci Státu Izrael a Izraelců. Srovnávání současného jednání a politiky Státu Izrael s nacistickou politikou
- srovnávání současné izraelské politiky s politikou nacismu
- prisuzování odpovědnosti všech Židů za akce Státu Izrael

Samozřejmě, že kritika Izraele, stejná jako ta, která je uplatňována vůči jiným zemím, nemůže být považována za antisemitismus.

Antisemitské činy jsou trestné, pokud jsou takto definovány zákonem (např. v některých zemích je to popírání holocaustu nebo distribuce antisemitských materiálů).

Trestné činy jsou považovány za antisemitské tehdy, pokud je cíl útoku vybrán proto, že je židovský nebo se židy spojený a to nezávisle na tom, zda jde o osoby či majetek – např. domy, školy, náboženské budovy a hřbitovy.

Za diskriminaci, založenou na antisemitismu, je považováno popření práva Židů na využívání příležitostí a služeb, přístupných ostatním lidem. Takováto diskriminace je nezákonná v mnoha státech.

<http://european-forum-on-antisemitism.org/definition-of-antisemitism/cestina-czech>

Příloha č. 3

Zpráva ODIHR za r. 2016

Česká republika pravidelně předkládá ODIHR údaje o trestných činech z nenávisti. Zákony České republiky, týkající se nenávistných trestných činů, se skládají z kombinace obecných a specifických ustanovení o trestněprávních předpisech. Údaje, hlášené ODIHR, zachycují jak trestné činy, spáchané z nenávisti, tak ostatní projevy nenávisti. Údaje o trestné činnosti z nenávisti shromažďuje Informatické a analytické centrum kriminální policie a vyšetřovací služba policejního prezidia, analytické a legislativní oddělení Nejvyššího státního zastupitelství a oddělení informatiky Ministerstva spravedlnosti. Údaje o trestné činnosti z nenávisti zveřejňuje vláda každoročně ve Zprávě o extremismu.

Rok	Trestné činy, zaznamenané policií	Stíhané	Odsouzené
2016	49	30	72
2015	64	20	29
2014	24	32	41
2013	41	43	24
2012	173	289	159

Poznámky:

1. Zaměstnanost, nezaměstnanost. Český statistický úřad, dostupné na:
https://www.czso.cz/csu/czso/zamestnanost_nezamestnanost_prace [cit. 15-3-2016].
2. V hodnocení Globálního mírového indexu se Česká republika v roce 2017 umístila na 6. místě, dostupné na: <http://www.czechcompete.cz/politics/macroeconomic-indicators-economic-growth/2017-global-peace-index-czech-republic-remains-among-most-peaceful-countries> [cit. 15-3-2016].
3. Zpráva Freedomhouse řadí Českou republiku mezi bezpečné země s 94 body z maximálně 100:
<https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2017/czech-republic> [cit. 15-3-2016].
4. Izrael: Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR:
<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/izrael-obchodni-a-ekonomicka-spoluprace-s-cr-18664.html>
5. Statistika turismu v ČR: Aktualne.cz 25.červen 2017 dostupné na
<https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/turiste-v-cesku/r~39181512571f11e7898e002590604f2e/>
6. Sergio Della Pergola odhadl židovskou populaci v ČR přibližně na 3900. Della Pergola, Sergio: Světová židovská populace. Berman židovská DataBank 2013. Appendix A. Zpřístupněno 20. února 2016, <http://www.jewishdatabank.org/studies/downloadFile.cfm?FileID=3113> [cit. 15-3-2016].
7. Výroční zpráva o projevech antisemitismu, Federace židovských obcí. 17.května 2016
<https://www.fzo.cz/3031/vyrocní-zpráva-o-projevech-antisemitismu-v-cr-za-rok-2015/> [cit. 15-3-2016].
8. Global 100 – Czech Republic. Liga proti hanobení, dostupné na:
<http://global100.adl.org/#country/czech-republic/2014> [cit. 15-3-2016].
9. <https://www.stem.cz/jaky-je-vztah-obcanu-cr-k-ruznym-narodum-a-etnikum/>
10. Zelenka, Jakub: Poďívali jsme se pod ruce Okamurových poslanců. Jejich stopa je dlouhá. A Rusko je opravdový Přítel. Aktualne.cz 30.říjen 2017, dostupné na : <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/chteji-z-eu-i-nato-a-fandi-putinovi-seznamte-se-s-okamurovym/r~e979ebb8bb2111e7811f002590604f2e/> [cit. 15-3-2016].
11. 'Střílet po narození.' Tajemník SPD urážel ve sněmovně gaye, Židy a Romy, tvrdí Marksová a Černocho. iRozhlas.10. listopad 2017, dostupné na: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/strilet-po-narozeni-tajemnik-spd-urazel-ve-snemovne-gaye-zidy-a-romy-tvrdi_1711101320_kro [cit. 15-3-2016].
12. Na základě vlastního bibliografického průzkumu autora.

13. Horák, Jan: Antisemita Bartoš popíral holocaust. Je to nejrozsáhlejší kauza, říká žalobkyně. Lidové noviny. 10. duben 2017, dostupné na: https://www.lidovky.cz/bartos-jde-k-soudu-za-popirani-holocaustu-fga-/zpravy-domov.aspx?c=A170406_120709_In_domov_jho [cit. 15-3-2016].
14. V Česku loni vyšlo 17.815 knih, z toho 5559 titulů beletrie. Česká tisková agentura, 5. květen 2017, dostupné na: <http://www.ceskenoviny.cz/zpravy/v-cesku-loni-vyslo-17-815-knih-z-toho-5559-titulu-beletrie/1481530> [cit. 15-3-2016].
15. <http://www.czechfreepress.cz> [verified on 3 December 2015].
16. <http://outsidermedia.cz> [verified on 3 December 2015].
17. <http://svobodnenoviny.eu> [verified on 3 December 2015].
18. <http://www.zvedavec.org> [verified on 3 December 2015].
19. <http://www.nwoo.org> [verified on 3 December 2015].
20. <http://protiproud.parlamentnilisty.cz> [verified on 3 December 2015].
21. Zvědavec, dostupné na: <http://www.zvedavec.org/index.htm> [cit. 15-3-2016].
22. Osud.cz, dostupné na: <http://www.osud.cz/> [cit. 15-3-2016].
23. České nezávislé zpravodajství, dostupné na: <http://www.czechfreepress.cz> [cit. 15-3-2016].
24. Nový světový organizovaný odboj, dostupné na: www.nwoo.org [cit. 15-3-2016].
25. Aeronet, dostupné na: <http://aeronet.cz/news/> [cit. 15-3-2016].
26. AC24.cz, dostupné na: <http://ac24.cz> [cit. 15-3-2016].
27. OutsiderMedia, dostupné na: <http://outsidermedia.cz> [cit. 15-3-2016].
28. OrgoNet, dostupné na: <http://orgo-net.blogspot.cz> [cit. 15-3-2016].
29. Svobodné noviny, dostupné na: <http://svobodnenoviny.eu> [cit. 15-3-2016].
30. Levonet, dostupné na: <http://leva-net.webnode.cz> [cit. 15-3-2016].
31. Svobodný vysílač, dostupné na: <http://www.svobodny-vysilac.cz> [cit. 15-3-2016].
32. Parlamentní listy, dostupné na: <http://parlamentnilisty.cz> [cit. 15-3-2016].
33. Podle statistik NetMonitoru, Parlamentní listy, mají téměř stejný počet návštěvníků jako některá z velkých zpravodajských médií jako jsou Lidovky.cz nebo iHned.cz. Zdroj: Statistika NetMonitor – Přehled českého internetu: Podrobná statistika, dne 16.červenec.2017. Kurzy.cz, dostupné na: <http://www.kurzy.cz/~nr/tema/netmonitor/?sf=ru>

34. “Zdravice Národní demokracie účastníkům demonstrace za naši kulturu a bezpečnou zem,” Národní demokracie 17.listopad 2015, dostupné na: <http://narodnidemokracie.cz/zdravice-narodni-demokracie-ucastnikum-demonstrace-za-nasi-kulturu-a-bezpecnou-zem/> [cit. 15-3-2016].
35. “Kandidáti Národní demokracie do senátu ČR,” Národní demokracie, dostupné na: <http://narodnidemokracie.cz/kandidati-nd/> [cit. 15-3-2016]. Předsedkyně spolku Za naši kulturu a bezpečnou zem Lucie Hašková se v roce 2016 jako kandidátka strany účastnila voleb do Senátu.
36. Řeč Jaroslava Vencla, kterou přednesl na Letenské pláni, Praha, 17. listopad 2016. Osobní pozorování a nahrávání autorem.